

Handläggare

Frida Magnusson

Stabschef

Teknik- och serviceförvaltningen

Remissvar på utbyggnadsplan 2025-2040 för Enköpings kommun

Bakgrund

Kommunen har tagit fram ett förslag till utbyggnadsplan för stadens framtida tillväxt. Utbyggnadsplan 2025–2040 är ett strategiskt styrdokument för genomförandet av översiktsplanen. Planen prioriterar och tidsätter bostads- och verksamhetsområden, större infrastrukturobjekt samt kommunal service fram till år 2040. Med en gemensam bild av hur staden ska fortsätta att växa och utvecklas de kommande 15 åren skapas bättre förutsägbarhet för alla samhällsbyggande parter. Förslaget skickades på remiss till samtliga berörda kommunala nämnder och bolag, kommunalförbund, Region Uppsala samt elnätsägarna E.ON och Vattenfall.

Remissvar utifrån tekniska nämndens ansvarsområden

Utbyggnadsplan 2025–2040 är ett strategiskt viktigt styrdokument för kommunens långsiktiga utveckling. Förvaltningen bedömer att planen är genomförbar under förutsättning att:

- investeringsramar anpassas till prioriteringsordningen,
- klimatanpassningsåtgärder ges hög prioritet,
- ansvars- och kostnadsfördelning för vattenåtgärder tydliggörs,
- driftkonsekvenser beaktas i planeringen,
- årlig uppföljning inkluderar kapacitets- och resursbedömning.

Investeringsförutsättningar och utbyggnadstakt

Kommunen tar ett viktigt steg genom att samla prioriteringar och tidssättning av större stadsutvecklingsprojekt i utbyggnadsplanen. Planen är strategiskt betydelsefull eftersom den styr verksamhetsplanering, investeringar och framtida driftansvar. Utbyggnadsplanen innebär betydande investeringar inom vatten och avlopp, dagvattenhantering, trafikinfrastruktur samt klimatanpassning.

Den föreslagna utbyggnadstakten bedöms vara hög. För att möjliggöra ett effektivt genomförande krävs förstärkta personella resurser samt ökade ekonomiska ramar, särskilt inom VA-verksamheten.

Utbyggnadstakten bedöms vara genomförbar under förutsättning att:

- investeringsramarna anpassas till planens prioriteringar
- projekt inte tidigareläggs utan säkerställd finansiering
- den samlade ekonomiska påverkan beaktas i budgetprocessen.

Planen bör fortsatt vara tydligt kopplad till kommunens process för budget, analys och uppföljning.

Den fortsatt höga planerings- och utbyggnadstakten innebär risker om genomförandet inte anpassas till kapaciteten, både vad gäller resurser, investeringsmedel och framtida drift. Erfarenheter visar också att behov av park, natur, gator, dagvatten och grönstruktur behöver säkerställas mer konsekvent och tidigt i planeringsprocessen.

Det finns även ett behov av att tydligare koppla planerade projekt till faktisk efterfrågan på bostäder. Nya förutsättningar, exempelvis detaljplanearbete för Haga tegelbruk och utvecklingsytor vid Enköpings militärområde, bör också hanteras i utbyggnadsplanen eftersom de påverkar stadens utveckling och trafiksystem.

Klimatanpassning och vattenhantering

Förvaltningen vill särskilt betona vikten av att klimatanpassningsåtgärder prioriteras. Åtgärder inom bland annat Myran, Annelund, Åkersberg, Gröngarn och kopplat till Enköpingsån är grundläggande förutsättningar för annan exploatering.

Dessa åtgärder är inte valbara utvecklingsprojekt utan nödvändiga investeringar för att minska översvämningsrisker, skydda befintlig bebyggelse och undvika framtida kostnadsökningar.

Ansvars- och kostnadsfördelningen för de föreslagna vattenåtgärderna behöver tydliggöras. Det är viktigt att klargöra vilka aktörer som ansvarar för genomförandet samt hur kostnaderna ska fördelas mellan berörda parter.

Hamnen och Enköpingsån

Omvandlingsprojektet i hamnen är ett av planens mest komplexa projekt. Det omfattar bland annat markföroreningar, grundvattenskydd, dagvattenhantering, översvämningsproblematik, kaj- och invallningsåtgärder, trafiklösningar samt eventuell omlokalisering av småbåtshamn. Projektet kräver tydlig etappindelning, fördjupad risk- och konsekvensanalys samt en långsiktig investeringsstrategi.

Hamnen som är ett stort område i centralt läge med stor potential till en ökad befolkning. Området skulle kunna skapa en ökad trafikstring och ett ökat tryck på Enköpings mest centrala gator. I fortsatt arbete med Hamnen behöver andra projekt i planen samköras. Som exempelvis en utredning om södra länken behövs för att avlasta dagens trafiknät (projekt 15 i utbyggnadsplanen).

Samordning större samhällsbyggnadsprojekt

I större samhällsbyggnadsprojekt där flera mark- och exploateringsprojekt samt detaljplaner ingår som exempelvis projektet kring Doktor Westerlunds gata finns behov av samordning och gemensam struktur. En sådan samordnande funktion bör säkerställa att berörda projekt och verksamheter arbetar samordnat och att helhetsperspektivet upprätthålls genom hela genomförandet.

Det är också viktigt att tydligare synliggöra konsekvenser för kommunens långsiktiga drift- och reinvesteringsbehov. Nya gator, parker och dagvattenanläggningar innebär ökade driftkostnader samtidigt som det redan finns ett stort reinvesteringsbehov i befintlig infrastruktur.

Slutligen är det positivt att planen innehåller principer för prioritering, men det bör förtydligas att dessa ska ses som likvärdiga bedömningsgrunder. Den nya konsekvensanalysen är också ett bra tillskott, men behöver i högre grad belysa effekter på trafik, slitage och reinvesteringsbehov, särskilt i större

projekt som kan öka trafikbelastningen i centrala delar av staden eller skapa bilberoende i mer perifera områden.

Det finns flera projekt där vi ser risker för trafikalsstring och även ett fortsatt slitage med medföljande reinvesteringsbehov. Andra viktiga frågor i utvecklingen av Enköpings tätort blir koppling till centrum och trafikbelastning på närliggande trafikleder (exempelvis Ågatan, Fjärdhundragatan, Salavägen, Stockholmsvägen och Östra Ringgatan). Idag kan vi se ett högt tryck på dessa vägar och en hög utbyggnadstakt kommer skapa ytterligare biltrafik på dessa leder.

Bredsandsstråket (projekt 16 och 28) skulle kunna innebära en ökad trafikalsstring. Framförallt då geografierna är relativt stora. Trafikpåverkan kommer att vara måttlig till betydande om man tar i beaktning utvecklingen i Storskogen och Nynäs. Då det endast finns en betydande länk för biltrafiken till och från Bredsand kommer den att få en förändrad trafikmängd. Påverkan för Bredsandsvägen behöver studeras vidare ifall alla projekt längst Bredsandsvägen blir aktuella inom en 10 års period.

Stora projekt långt från stadskärnan (exempelvis projekten 32, 29 och 35) ser verksamheten för allmän plats stor risk för bilberoende. Detta då områdena blir satelliter som blir svåra att förse med kollektivtrafik.

Prioriteringsprinciper

Vi ser positivt på att planen tydliggör principer för prioritering. Det bidrar till ökad transparens och gör det lättare att förstå vilka avvägningar som ligger bakom olika beslut. Samtidigt kan numreringen av principerna uppfattas som en rangordning även om det inte var avsikten.

I praktiken ser vi att olika typer av motiv kan vara styrande i olika situationer. I vissa fall handlar det främst om att möta bostadsbehov och i andra om att skapa förutsättningar för näringslivsutveckling. I andra sammanhang kan behov kopplade till klimatanpassning, grönstruktur eller förstärkning av infrastruktur vara det som driver ett projekt.

Vi ser därför gärna att det förtydligas i texten att principerna ska betraktas som likvärdiga bedömningsgrunder och att olika projekt kan ha olika huvudmotiv. Ett sådant förtydligande skulle bidra till en mer nyanserad förståelse av hur planen är avsedd att tolkas och användas.

Vår nya översiktsplan lägger tyngdpunkten på att Enköping ska växa genom att i första hand använda det som finns på bästa sätt och i andra hand bygga om och till i befintliga strukturer. I sista hand när andra alternativ saknas föreslås ny mark tas i anspråk för kommunens tillväxt och stödfunktioner. Planen visar att kommunen har en historiskt hög planberedskap för verksamhetsmark. Vid lokalisering ser vi gärna att samhällskritiska funktioner och teknisk infrastruktur prioriteras och att exploatering av jordbruksmark sker restriktivt och efter tydlig behovsprövning. Detta för att stärka vår beredskap och öka tryggheten för de som bor och verkar i Enköpings kommun.

Drift- och förvaltningskonsekvenser

Utbyggnaden innebär ökade framtida åtaganden inom gator, vinterväghållning, park- och naturvård, belysning, VA-drift och tekniska anläggningar. Kommande versioner av utbyggnadsplanen bör därför kompletteras med en samlad bedömning av långsiktiga driftkostnader samt analys av organisatorisk kapacitetsutveckling.

En fortsatt utbyggnad i Enköping innebär ökat tryck och slitage på den befintliga infrastrukturen. Samtidigt finns redan i dag ett betydande behov av reinvesteringar. Det är därför viktigt att detta följs upp löpande så att nya projekt inte ökar den redan befintliga underhållsskulden på teknisk infrastruktur. Ett verktyg i detta arbete kan vara en trafikmodell som analyserar vilka konsekvenser som uppstår om flera av de planerade projekten genomförs. Ett sådant arbete pågår i dagsläget och kan ge ytterligare värdefulla underlag när projekten i utbyggnadsplanen börjar genomföras.

Nya förutsättningar som exempelvis detaljplanearbete för Haga tegelbruk och utvecklingsytor vid Enköpings militärområde bör också hanteras i utbyggnadsplanen eftersom de påverkar stadens utveckling och flöden för exempelvis dagvatten och trafik.

Personella resurser

Genomförandet kräver tillräcklig kompetens och bemanning inom projektledning, VA och dagvatten, trafikplanering, klimatanpassning och exploateringssamordning. Vid samtidiga större projekt finns risk för kapacitetsbrist. Årlig uppföljning bör därför inkludera en samlad bedömning av kommunens genomförandekapacitet.

För att stärka genomförandet föreslås en årlig samlad lägesbild kopplad till utbyggnadsplanen inför verksamhetsplaneringen. Detta skulle förbättra förutsägbarheten, underlätta prioriteringar och synliggöra resursbehovet. Det är viktigt för att säkerställa att utvecklingen sker på ett hållbart sätt, både ekonomiskt och organisatoriskt.

Redaktionella ändringar på kartmaterial

Den lila-färgade streckningen i kartmaterialet behöver förtydligas. För att undvika oklarheter föreslår vi att denna markering ingår i en samlad och tydlig förklaring av samtliga färgkodningar i planen.